

2022-06-07

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: AFN 2022/132

Verksamhetsbesök Nacka vuxenutbildning våren 2022

Förslag till beslut

Arbets- och företagsnämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Under våren 2022 har verksamhetsbesök genomförts hos Nacka vuxenutbildnings 19 aktuella auktoriserade anordnare inom kundvalet kommunal vuxenutbildning. Under verksamhetsbesöken har utbildningsenheten intervjuat totalt 59 elever och 59 lärare.

Individanpassad undervisning och studie- och yrkesvägledning har varit de områden som varit i fokus under verksamhetsbesöken.

Den samlade bilden från verksamhetsbesöken, vilket var en del av kvalitetsuppföljningen av den kommunala vuxenutbildningen, är att eleverna är generellt sett mycket nöjda och att lärarna kan se att förutsättningarna för eleverna att tillgodogöra sig utbildningen behöver förbättras genom att bland annat anordnaren och eleven får möjlighet att förbereda sig inför studierna.

Slutsatsen är att utbildningsenheten överväger att införa ett sista ansökningsdatum till kurser i vuxenutbildningen i Nacka.

Ärendet

Bakgrund och upplägg

Under våren 2022 har utbildningsenheten genomfört verksamhetsbesök hos Nacka vuxenutbildnings 19 aktuella auktoriserade anordnare inom kundvalet kommunal vuxenutbildning. Varje verksamhetsbesök har varit en halvdag och 17 besök har varit på plats och två har genomförts digitalt. Syftet med verksamhetsbesöken är att ta del av elevers och lärares erfarenheter av aktuella kurser i Nacka vuxenutbildning. Under verksamhetsbesöken har utbildningsenheten intervjuat totalt 59 elever och 59 lärare. Inför besöken har inbjudan gått ut till rektor hos anordnare som har lagt upp besöket utifrån vad verksamhetens schema och elevernas intresse att träffa kommunen har tillåtit. Besöken har inletts med att utbildningsenheten tydliggjort verksamhetsbesökets syfte och

innehåll för rektor innan intervjuerna genomförts och halvdagen har sedan avslutats med att kommunen återkopplat till rektor vad som framkommit i intervjuerna.

Utöver de 19 verksamhetsbesök som genomförts har även studiebesök gjorts hos Komvux Rosenlund och Komvux Värmdö som erbjuder de två skolformsdelar som inte ingår i kundvalet:

- Komvux som särskild utbildning på grundläggande nivå
- Komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå

Nackabor som tillhör målgruppen och som önskar läsa kurser inom dessa två skolformsdelar ansöker till verksamheter i Stockholms stad eller Värmdö kommun.

Områden i fokus

Under kvalitetsuppföljningen under hösten 2021 identifierades bland annat förbättringsområdena individanpassad undervisning och studie- och yrkesvägledning. Med bakgrund i detta var dessa två områden i fokus under vårens verksamhetsbesök:

- Elevers förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen och eventuella behov av extra anpassningar
- Studie- och yrkesvägledning

Elevers förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen varierar kraftigt. Lärare vittnar om att elevers behov av individanpassning har under de senaste åren ökat. Detta har uppmärksammats när elever inte får godkänt och ansöker till kursen på nytt, en eller flera gånger alternativt hoppar av kursen. Såväl anordnare som elever lyfter det ökade behovet av att kunna anpassa undervisningen vid behov och när skäl för detta finns. Det kan också finnas andra orsaker som påverkar elevernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. Det kan handla om språksvårigheter, arbete i för stor omfattning kombinerat med studier eller familjesituationen.

Kvalitetsuppföljningen hösten 2021 visade att såväl behovet av som tillgången till studie- och yrkesvägledning för Nackaelever varierar kraftigt mellan elever och de auktoriserade anordnarna. Elevintervjuerna under vårens verksamhetsbesök visade att eleverna får svar på frågor de har gällande studie- och yrkesvägledning, men att anordnare behöver bli bättre på att ha en mer aktiv studie- och yrkesvägledning för att stimulera eleverna till att efterfråga vägledning.

Elevintervjuerna under våren 2022 visar att eleverna generellt sett är mycket nöjda med sin utbildning. De tycker om sina lärare och upplever att stämningen är god på skolan. Mycket lite negativ kritik framkommer i samtalen med eleverna. En del elever med utländsk bakgrund tycker att det ibland kan vara svårt att tillgodogöra sig utbildningen, men det löser sig på olika sätt genom lärarnas insatser. Några uttrycker också att

anordnarens lärplattform kan vara svår att hantera. Det kan ibland bero på datorvana och/eller språkkunskaper.

Lärarna å sin sida ser också att en del elever har svårigheter med att tillgodogöra sig utbildningen utifrån att de saknar tillräckligt goda kunskaper i svenska språket. De kan också se att vissa elever har svårt med de digitala verktygen. Annat som lärarna lyfter att de erfart är det som bland annat KLIVA-utredningens¹ förslag lyfte fram gällande språkstudier. Det vill säga att svenska för invandrare (sfi) och övriga språkstudier endast i undantagsfall ska erbjudas på distans eftersom klassrumsmiljön ger en snabbare och djupare språkutveckling.

Flera lärare önskar att det fanns möjlighet att erbjuda fler undervisningstimmar, men framför allt att alla elever kom på samtliga lektioner som redan erbjuds. Men de vet också att många elever har svårt att få ihop sin vardag. Antalet elever som studerar vid sidan av ett heltidsarbete har ökat och såväl elever som lärare uttrycker att det är en utmaning. Studier på heltid förutsätter att man som elev avsätter 40 timmar per vecka till studier, men både elever och lärare vittnar om att så är sällan fallet.

En fördel med den kommunala vuxenutbildningen är att studietakten kan anpassas efter individens förutsättningar. Detta verktyg ser utbildningsenheten behöver användas mer genom aktiv studie- och yrkesvägledning, såväl innan som under studietiden, för att skapa förutsättningar för Nackas elever att lyckas med sina studier. Utbildningsenheten kan på så sätt arbeta mer förebyggande tillsammans med anordnarna för att förebygga avbrott och ej godkända betyg.

Den samlade bilden från kvalitetsuppföljningen är att eleverna är generellt sett mycket nöjda och att lärarna kan se att förutsättningarna för eleverna att tillgodogöra sig utbildningen behöver förbättras.

Studiebesök särskild utbildning

Komvux Rosenlund och Komvux Värmdö (båda kommunala verksamheter) erbjuder kurser inom skolformsdelarna särskild utbildning på grundläggande och gymnasial nivå. De Nackabor som tillhör målgruppen ansöker till aktuella kurser och studerar via Stockholms stad eller Värmdö kommun via interkommunal ersättning. Exempel på kurser som eleverna läser är ”Språk och kommunikation” och ”Digital kompetens”. Verksamheterna bedriver en uppsökande verksamhet genom information till daglig verksamhet, habilitering och ibland till skolor.

¹ SOU 2020:66 Samverkande krafter – för starkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk
<https://www.regeringen.se/4ad508/contentassets/82847c1c20d94fb9973c4cbde06d2b56/samverkande-krafter--for-starkt-kvalitet-och-likvardighet-inom-komvux-for-elever-med-svenska-som-andrasprak-sou-202066>

Studiebesöken hos dessa två verksamheter genomförde utbildningsenheten tillsammans med studie- och yrkesvägledare från Nacka gymnasium i syfte att stärka samarbetet kring målgruppen.

Vid studiebesöken kunde konstateras att personalen är engagerad och eleverna trivs. Lärarna menar att det är mycket viktigt att det finns en progression i lärandet, att det inte bara är ett tidsfördriv.

Värmdö genomförde en elevenkät riktad till Nackas elever inför besöket och resultatet på den visar att eleverna känner gemenskap och trygghet och de anser att de har en bra kommunikation med sina lärare.

Utbildningsenhetens bedömning

Verksamhetsbesöken visar att Nacka behöver vara tydligare i våra förväntningar på hur arbetet med elever i behov av extra anpassningar ska genomföras inom ramen för kundvalet. För att tydliggöra detta har utbildningsenheten inlett ett samarbete med Solna vuxenutbildning och specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM). Under september kommer SPSM ha ett informationsmöte för Nackas anordnare om vilka verktyg, rådgivning och information de kan tillhandahålla. Utbildningsenheten kommer i samband med detta förtydliga förväntningarna på såväl extra anpassningar som kontakt med elev och kommun.

SPSM kommer även i oktober ha ett tillfälle för kommunernas studie- och yrkesvägledare för att tydliggöra vad SPSM kan göra för kommunerna. Utbildningsenhetens uppdrag är att identifiera, hänvisa och följa upp eftersom all specialpedagogisk kompetens finns hos anordnarna.

Ett annat resultat från besöken är att Nacka behöver stärka upp samarbetet mellan utbildningsenhetens karriärvägledare studier och anordnarnas studie- och yrkesvägledare för att tydliggöra förväntningarna Nacka har på studie- och yrkesvägledning under pågående studier. Som ett led i detta arbete kommer utbildningsenheten i september kalla alla anordnares studie- och yrkesvägledare till ett möte där fokus denna gång ligger på studie- och yrkesvägledning för sfi-elever. På detta möte kommer utbildningsenheten förtydliga vilken information som är aktuell och vad Nacka kommun förväntar sig att anordnare ska informera sfi-eleverna om. Eleverna ska bland annat informeras om svenska för yrkesutbildade i Stockholms län (sfx), skolsystemet, validering av utländska betyg och studiemedel².

För att ge Nackas elever och anordnare förutsättningar och verktyg att arbeta mer framgångsrikt kommer utbildningsenheten se över möjligheterna att från och med hösten

² Centrala studiestödsnämnden (CSN) www.csn.se

2022 att införa ett sista ansökningsdatum till kurser på grundläggande och gymnasial nivå. Detta arbetssätt skulle vara i enlighet med övriga länets kommuner. Förutom att ge anordnare och elever förutsättningar att förbereda kommande kursstart skulle en av förbättringarna bli att övriga kommuner inte längre kan använda Nacka vuxenutbildning som en lösning för sina kommuninvånare som har missat hemkommunens sista ansökningsdag.

Om Nacka vuxenutbildning inför ett sista ansökningsdatum och förtydligar förväntningarna på specialpedagogisk kompetens och studie- och yrkesvägledning ges våra auktoriserade anordnare bättre förutsättningar att genomföra sitt uppdrag inom kundvalet samt Nackas elever ges bättre förutsättningar att klara sina studier genom att få korrekt och snabb hjälp. Tillgängligheten och möjligheten att studera är fortsatt unik för Nacka vuxenutbildning med fortsättningsvis lika många starter per år och ett generöst beviljande av kommunal vuxenutbildning. Slutsatsen är att utbildningsenheten överväger att införa ett sista ansökningsdatum till kurser i vuxenutbildningen i Nacka.

Utifrån de förda samtalen med verksamheterna inom särskild utbildning kan utbildningsenheten konstatera att det finns förbättringsåtgärder avseende information om möjligheten till fortsatta studier till vårdnadshavare samt elever som går sitt sista år i gymnasiesärskolan. Utbildningsenhetens karriärvägledare kommer därför samverka med övriga studie- och yrkesvägledare i kommunen för att informera om möjligheterna för denna målgrupp att studera vidare.

Ekonomiska konsekvenser

Genom en systematisk kvalitetsuppföljning med fokus på förbättring och utveckling säkerställer kommunen att den verksamhet som beställs och betalas för erhålls. Uppföljningen bidrar till uppfyllnad av det övergripande målet om maximalt värde för skattepengarna.

Konsekvenser för barn

När föräldrar utbildar sig inom kommunal vuxenutbildning ökar deras anställningsbarhet och möjlighet till vidare studier. Genom arbete och egen försörjning minskar risken för utanförskap vilket påverkar barn positivt.

Carina Legerius
Enhetschef
Utbildningsenheten

Jen Holmberg
Rektor tillika skolchef
Utbildningsenheten